

**СХВАЛЕНО
ПЕДАГОГІЧНОЮ РАДОЮ
КОВАЛІВСЬКОГО ЛІЦЕЮ
ПРОТОКОЛ № 1 ВІД
30.08.2024**

**ЗАТВЕРДЖЕНО
ДИРЕКТОР ЛІЦЕЮ
_____ О.В. БОДНАРУК
НАКАЗ № 52 ВІД 30.08.2024**

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
КОВАЛІВСЬКОГО ЛІЦЕЮ
НИЖНЬОВЕРБІЗЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ
на 2024-2025 навчальний рік**

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою Ковалівського ліцею, який дає повну загальну середню освіту, є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Освітня програма Ковалівського ліцею Нижньовербізької сільської ради Івано-Франківської області (далі – Освітня програма Закладу) розроблена на виконання:

1. Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту».
2. Постанов Кабінету Міністрів України:
 - від 21.02.2018р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (для 1-4-х класів);
 - від 24.07.2019р. № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти»;
 - від 30.09.2020р. № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти»;
3. Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна 1-2 класи, затвердженої рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 №743;
4. Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна 3-4 клас, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 №743;
5. Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти для 5-9 класів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 (зі змінами) Наказ МОН №1120 від 09.08.2024р.;
6. Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405;
7. Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493.

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти в закладі освіти складається з таких напрямів:

Освітнє середовище закладу освіти.

Система оцінювання здобувачів освіти.

Педагогічна діяльність педагогічних працівників.

Управлінські процеси закладу освіти.

Освітня програма Закладу визначає:

- форми здобуття освіти (очна (денна), дистанційна, індивідуальна);
- рівні освіти;
- режим роботи;
- вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття освіти;
- загальний обсяг навчального навантаження, розподіл на тиждень, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;
- очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти;
- навчання за наскрізними лініями;
- форми та методи організації освітнього процесу;
- освітні галузі та навчальні програми;
- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Освітню програму Закладу побудовано із урахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;

- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів здобувачів освіти.

Освітня програма Закладу та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті Закладу.

II. РІВНІ ОСВІТИ

Старша дошкільна група створена на базі закладу освіти з метою забезпечення наступності та адаптації до нового соціального середовища. Період життя дитини від 5 до 6 (7-ми) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та інше. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання - *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли: 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Початкова освіта здобувається відповідно до Закону України «Про освіту», як правило, з **шести років**. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Також у закладі освіти створено **групу продовженого дня**.

Базова середня освіта окреслює підходи до планування й організації Закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020р. № 898.

Базова середня освіта (гімназійна) здобувається, як правило, **після здобуття початкової освіти**. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року, повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Профільна середня освіта окреслює підходи до планування й організації Закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020р. № 898.

Профільна середня освіта здобувається **після здобуття базової середньої освіти**. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію, за заявами батьків, або осіб, що їх замінюють, станом на 1 вересня поточного навчального року зараховуються до 10-го класу ліцею.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

III. РЕЖИМ РОБОТИ

Освітня діяльність у Закладі здійснюється за 5-ти денним робочим тижнем, оптимально поєднуючи усі сфери освітньої діяльності здобувачів освіти, що забезпечують сукупність освітніх,

виховних та оздоровчих процесів, направлених на створення умов для реалізації індивідуальних потреб учнів, батьків і педагогічного колективу.

Режим роботи Закладу регламентується єдиним розкладом навчальних занять, позаурочної діяльності відповідно до вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України 25 вересня 2020 року № 2205:

- освітня діяльність учнів 1-4-х класів здійснюється з 09.00 до 14.35, учнів 5-11-х класів - з 09.00 до 16.30;
- освітня діяльність у групі подовженого дня для учнів початкових класів здійснюється з 14.00 до 17.00.

Заклад забезпечує оптимальні умови для інтеграції основної та додаткової освіти, проектно-дослідницької, розвивальної та пізнавальної діяльності.

Позакласна робота з різних предметів, індивідуальні заняття, факультативні заняття, заняття гуртків та секцій проводиться з 13.00 до 17.15.

Тривалість уроків:

- у перших класах - 35 хвилин;
- у 2-4-х класах – 40 хвилин;
- 5-11-х класах - 45 хвилин.

Тривалість перерв:

	1 клас	2 клас	3-4 класи	5-6 класи
1.	30 хв.	20 хв.	15 хв.	10 хв.
2.	20 хв.	20 хв.	25 хв.	20 хв.
3.	30 хв.	25 хв.	25 хв.	20 хв.
4.	20 хв.	15 хв.	15 хв.	10 хв.
5.	20 хв.	15 хв.	15 хв.	10 хв.
6.				10 хв.
7.				10 хв.

У закладі освіти щоденно о 9 годині 00 хвилин продовиться загальнонаціональна хвилина мовчання за співвітчизниками, загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України(стаття 2 Указу Президента України №143 від 16 березня 2022 року «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», лист Міністерства освіти і Науки України від 16.03.2022 №1\3472-22).

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

У Ковалівському ліцеї створені всі умови для організації **очного навчання**, але за нагальної потреби заклад освіти може в будь-який час перейти на дистанційне навчання. Це буде залежати від безпекової ситуації в державі.

Дистанційне навчання

У зв'язку із воєнним станом та можливими епідеміологічними ситуаціями, що мають місце в Україні, під час планування організаційних заходів, що забезпечують освітній процес, у тому числі і під час календарно-тематичного планування з предметів важливо врахувати можливість організації освітнього процесу за допомогою технологій дистанційного навчання.

Для організації дистанційного навчання в цей період ліцей користуватиметься методичними рекомендаціями, поданими у листах МОН від 23.03.2020 № 1/9-173; від 16.04.2020 № 1/9-213; методичними рекомендаціями «Організація дистанційного навчання в школі» (авт. А. Лотоцька, А. Пасічник), розробленими за підтримки МОН(<https://cutt.ly/MynTauc>)

При організації освітнього процесу в карантинних умовах має забезпечуватись:

- **соціальне дистанціювання;**
- **мінімізація переміщення** здобувачів освіти та комунікація між ними в межах ліцею;
- **дотримання нормативів наповнюваності класів** та інших вимог законодавства про освіту.

Ліцей може організувати дистанційне навчання за допомогою:

- електронного журналу «Єдина школа»;

- а також може використовувати поєднання онлайн-занять через Zoom, Skype, Instagram, Google, Hangouts; заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використання безкоштовних вебсерверів та платформ, наприклад, Google, Moodle, Microsoft Teams.

Для учнів, які виїхали за кордон, організовано (за заявами батьків) **індивідуальну форму навчання** (сімейна освіта).

Інклюзивне навчання

Згідно постанов Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 року № 872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» (зі змінами) та «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 09.08.2017 року № 588 в закладі створено 1 інклюзивний класі, в якому навчається 1 дитина з ООП.

На основі висновків ІРЦ про комплексну оцінку розвитку дитини та згідно встановлених рівнів підтримки, надаються корекційно-розвиткові послуги психолога, дефектолога, логопеда та реабілітолога.

ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ

Освітні втрати - це прогалини у знаннях і навичках, які виникають в учнівства під час освітнього процесу у порівнянні зі стандартами освіти та очікуваними результатами навчальних здобутків.

Види освітніх втрат (на думку фахівців Українського Центру оцінювання якості освіти):

- Навчальні втрати (втрати знань, умінь, навичок, ставлень тощо)
- Виховні втрати
- Зниження темпу розвитку особистості (зокрема, психологічні втрати)

Які основні причини освітніх втрат? Це:

- Відсутність інтернету
- Перебування в укриттях
- Перебої або відсутність електропостачання
- Навчання учнів, які перебувають закордоном
- Відсутність очного навчання та обмеженість дистанційного
- Зниження мотивації учнів
- Невміння учнів самостійно вчитися
- Нестабільний психоемоційний стан дітей та, напевно, і вчителів, і батьків

Як долали освітні прогалини?

- оцінити освітні потреби
- збільшити час навчання, або внести корективи
- змінювати формат уроків
- використовувати інновації
- передбачити зміни в календарно-тематичному плануванні
- проводити індивідуальні заняття з учнями

І ступінь
ПОЧАТКОВА ОСВІТА
Вступ.

Освітня програма початкової освіти спрямована на досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма І ступеня (початкова освіта) розроблена на виконання:

– Закону України «Про освіту»;

– Закону України «Про загальну середню освіту» (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 1642-III від 06.04.2000 р., ВВР, 2000 р, № 27, ст.213),(Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2905-III від 20.12.2001, ВВР, 2002, № 12-13, ст.92, № 380-IV від 26.12.2002, ВВР, 2003, № 10-11, ст.86, № 1344-IV від 27.11.2003, ВВР, 2004, № 17-18, ст.250, № 2285-IV від 23.12.2004, ВВР, 2005, № 7-8, ст.162 N 2505-IV від 25.03.2005, ВВР, 2005, № 17, 18-19, ст.267, № 3235-IV від 20.12.2005, ВВР, 2006, № 9, № 10-11, ст.96, № 489-V від 19.12.2006 – набрала чинності з 01.01.2007 р.)

–

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЙОГО ОБГРУНТУВАННЯ

У закладі 1-4 класах навчається ----- учні.

Навчальні плани для здобувачів загальної середньої освіти І ступеня (початкова освіта) розроблені на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019р. № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти».

Навчальний план для учнів 1,2 класів складено на основі Типової освітньої програми для ЗЗСО, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна. Нова українська школа. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (1-4 класи), затверджена Колегією Міністерства освіти та науки України від 12.08.2022 №743.

Навчальний план для учнів 3,4 класів складено на основі Типової освітньої програми для ЗЗСО, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна. Нова українська школа. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (3-4 класи), затверджена Колегією Міністерства освіти та науки України від 12.08.2022 №743.

1. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін (1-4 класи).

Загальний обсяг годин в 1 класі складає 805 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2-4-х класів складає 2695 годин/навчальний рік:

для 2 класу – 875 годин/навчальний рік,

для 3 класу – 910 годин/навчальний рік,

для 4 класу – 910 годин/навчальний рік.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах І ступеня в *додатках № 1*.

Робочий навчальний план для учнів 1 класу складено на основі Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна 1-2 класи, затвердженої рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 №743 (додаток 1 Типовий навчальний план для початкової школи з навчанням українською мовою).

Інваріантна складова робочого навчального плану забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану і становить **22 години**. З них **2 години** відведено для проведення уроків фізичної культури та **1 година** для уроків хореографії, які не входять до гранично допустимого навантаження на учня.

Також **2 години** відведено для проведення інтегрованого предмета «Мистецтво».

З 2024-2025 року 1 клас за заявами батьків переходить на вивчення англійської мови.

Варіативна частина навчального плану сформована згідно розроблених МОН України методичних рекомендацій з питань викладання окремих предметів за наявності навчально-методичного забезпечення і складає **1 годину**, яку виділено на курс за вибором «Основи християнської етики». *Навчальна програма курсу за вибором «Основи християнської етики» для учнів 1-11 класів для закладів загальної середньої освіти (автори: Сохань Г.С., Гусаков І.М., Гусак М.Є., Пономарьова М.С., Кушнір І.М.) «Схвалено для використання в освітньому процесі» (Рішення експертної комісії з громадянської освіти, правознавства, етики та предметів морального спрямування від 21.07.2022 (протокол № 6)).*

Робочий навчальний план для учнів 2 класу складено на основі Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна 1-2 класи, затвердженої рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 №743 (додаток 1 Типовий навчальний план для початкової школи з навчанням українською мовою).

Інваріантна складова робочого навчального плану забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану і становить **24 години**. З них **2 години** відведено для проведення уроків фізичної культури та **1 година** для уроків хореографії, які не входять до гранично допустимого навантаження на учня. Також **по 1 годині** відведено для проведення окремо предметів «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво».

Варіативна частина навчального плану сформована згідно розроблених МОН України методичних рекомендацій з питань викладання окремих предметів за наявності навчально-методичного забезпечення і складає **1 годину**, яку виділено на курс за вибором «Основи християнської етики». *Навчальна програма курсу за вибором «Основи християнської етики» для учнів 1-11 класів для закладів загальної середньої освіти (автори: Сохань Г.С., Гусаков І.М., Гусак М.Є., Пономарьова М.С., Кушнір І.М.) «Схвалено для використання в освітньому процесі» (Рішення експертної комісії з громадянської освіти, правознавства, етики та предметів морального спрямування від 21.07.2022 (протокол № 6)).*

Робочий навчальний план для учнів 3 та 4 класів складено на основі Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна 3-4 класи, затвердженої рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 №743

Інваріантна складова робочого навчального плану забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану і становить **25 години**. З них **2 години** відведено для проведення уроків фізичної культури та **1 година** для уроків хореографії, які не входять до гранично допустимого навантаження на учня. Також **по 1 годині** відведено для проведення окремо предметів «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво».

Варіативна частина навчального плану сформована згідно розроблених МОН України методичних рекомендацій з питань викладання окремих предметів за наявності навчально-методичного забезпечення і складає **1 годину**, яку виділено на курс за вибором «Основи християнської етики». *Навчальна програма курсу за вибором «Основи християнської етики» для учнів 1-11 класів для закладів загальної середньої освіти (автори: Сохань Г.С., Гусаков І.М., Гусак М.Є., Пономарьова М.С., Кушнір І.М.) «Схвалено для використання в освітньому процесі» (Рішення експертної комісії з громадянської освіти, правознавства, етики та предметів морального спрямування від 21.07.2022 (протокол № 6)).*

Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей для 1, 2 та 3,4 класу, які працюватимуть за НУШ

- Мовно-літературна, у тому числі:
- Рідномовна освіта (українська мова та література) (МОВ);
- Іншомовна освіта (ІНО);
- Математична (МАО);
- Природнича (ПРО);
- Технологічна (ТЕО);

- Інформатична (ІФО);
- Соціальна і здоров'язберезувальна (СЗО);
- Громадянська та історична (ГІО);
- Мистецька (МІО);
- Фізкультурна (ФІО).

Для реалізації курсу духовно-морального спрямування по 1 годині у 1,2,3,4 класах відводиться на викладання основ християнської етики.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів, окреслених Типовими освітніми програмами.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

№	Ключові компетентності	Компоненти
1	Вільне володіння державною мовою	Уміння: усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях
2	Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами	Уміння: активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування.
3	Математична компетентність	Уміння: виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини.

4	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	Уміння: формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження.
5	Інноваційність	Уміння: відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади.
6	Екологічна компетентність	Уміння: усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства.
7	Інформаційно-комунікаційна компетентність,	Уміння: опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях
8	Навчання впродовж життя	Уміння: опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі.
9	Громадянські та соціальні компетентності	Уміння: пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного і здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя
10	Культура компетентність	Уміння: залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості
11	Підприємливість та фінансова грамотність	Уміння: передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективною співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень

**ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ БАЗОВОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує в межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до наказу МОН України «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти» № 813 від 13 липня 2021 року та рішення педагогічної ради Ковалівського ліцею №1 від 30.08.2024 року отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- **формульованого** оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;

- **підсумкового** оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

- З урахуванням мети оцінювання змінено підходи до вираження оцінки. На заміну узагальненій бальній оцінці навчальних досягнень учнів з предмета вивчення/інтегрованого курсу пропонуємо використовувати вербальну оцінку окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу (освітньої галузі), яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати і рівень результату навчання.

- Задля уніфікації термінів та зручності їх використання в практичній діяльності пропонуємо оцінювальне судження називати **вербальною оцінкою**, оцінювальне судження із зазначенням рівня результату - **рівневою оцінкою**.

- Вербальну і рівневу оцінки можуть виражати як усно, так і письмово. Рекомендуємо характеризувати - процес навчання та його результати доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними, конкретними оцінювальними судженнями. Рівень результату навчання рекомендуємо визначати з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами: «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)». Пропонуємо враховувати, що оцінка буде допомагати учню/учениці усвідомлювати власні успіхи і шляхи подолання утруднень.

- Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах рекомендуємо виражати вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах - вербальною оцінкою, у 3-4 класах – або вербальною оцінкою, або рівневою оцінкою за вибором закладу загальної середньої освіти на підставі рішення його педагогічної ради.

У 2024-2025 н.р відповідно до рішення педагогічної ради оцінювання особистісних надбань та об'єктивних результатів учнів у 1-2 класах виражати вербальною оцінкою, а у 3-4 класах - рівневою.

ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей);
- завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

**Навчальний для учнів 1-4 класів
Ковалівського ліцею на 2024-2025 н.р.**

Навчальні предмети	Кількість годин			
	1	2	3	4
Українська мова	5	5	5	5
Іноземна мова	2	3	3	3
Математика	3	3	4	4
Я досліджую світ*	7	7	7	7
Інформатика		1	1	1
Мистецтво**	2	1+1	1+1	1+1
Фізична культура ***	3	3	3	3
Усього	20+3	21+3	22 + 3	22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25	26	26

Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна - 2; математична-1; природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична – разом 4 для 1 класу, 5 – для 2 -4 класу.

** Інтегрований предмет або окремі предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво».

*** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

2.2. Освітня програма II ступеня

II ступінь – другий рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

Освітня програма Ковалівського ліцею розроблена на виконання законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р) та постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», згідно з наказами Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 і наказу Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти», відповідно до Освітньої програми базової школи.

Освітня програма базової середньої освіти окреслює підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчальних планів;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН;
- форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Освітня програма закладу базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державними стандартами.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднена на веб-сайті закладу.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти). У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами (за наявності в закладі) можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Продовження навчання у 5-9-х класах відбувається відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти».

Загальний обсяг навчального навантаження у базовій школі

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план II ступеня, що конкретизує організацію освітнього процесу. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5810 годин/навчальний рік: для

5-го класу – 1015 годин/навчальний рік, для 6-го класу – 1155 годин/навчальний рік, для 7-го класу – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-го класу – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-го класу – 1260 годин/навчальний рік. Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлено відповідно до вимог Закону України «Про загальну середню освіту» та Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти.

Типові навчальні плани

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державних стандартів через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Для учнів 5-6 класів за основу взято навчальний план для закладів із навчанням українською мовою: додаток 3 до наказу Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235.

Педагогічні працівники закладу освіти можуть задля реалізації Державного стандарту базової середньої освіти, використовувати модельні навчальні програми, які розроблені для всього рівня базової середньої освіти (5-9 класи).

У 2024-2025н.р. заклад освіти буде працювати за такими модельними навчальними програми НУШ 5-7 класів

ЗАПISУЄТЕ МОДЕЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-7 КЛАСІВ ЗА ЯКИМИ ПРАЦЮЮТЬ НАШІ ВЧИТЕЛІ

Для учнів 8- 9 класів за основу взято навчальний план для закладів з українською мовою навчання Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405. Варіативна складова навчального плану закладу освіти враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

Враховуючи індивідуальні освітні потреби учнів, конкретизовано варіативну складову робочого плану, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової. За рахунок годин варіативної складової заплановано збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової. А саме:

Навчальні плани для здобувачів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти», Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН України від 19.02.2021 року № 235, постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 року № 405 (таблиця 10 до Типової освітньої програми. Навчальний план закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов).

2. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін (5-9 класи).

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік:

- для 5 класу – 1050 годин/навчальний рік,
- для 6 класу – 1155 годин/навчальний рік,
- для 7 класу – 1172,5 годин/навчальний рік,
- для 8 класу – 1207,5 годин/навчальний рік,
- для 9 класу – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах – **додаток № 2.**

Інваріантна складова робочого навчального плану основної школи забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану через предмети і курси, становить **159,5 годин**. З них **15 годин** відведено для проведення уроків фізичної культури, які не входять до гранично допустимого

навантаження на учня. Поділ класів на групи для вивчення інформатики здійснюється в 6, 7, 9 класах. Надано додаткові години для поділу 5-9-х класів з інформатики – 4 години.

Варіативна частина навчального плану основної школи становить **9 годин**, складається з 3-х частин:

1. Додаткові години виділено для підсилення таких предметів, як *фізика (7 клас) та трудове навчання 7,8 по 1 годині*.

2. Курси за вибором організовані з метою створення умов для формування необхідних компетентностей з вивчення таких, як *креслення (8 клас), християнська етика (5-8, 10-11 класи)*.

- Креслення. *Рекомендовано Міністерством освіти і науки України.*

Лист Міністерства освіти і науки України від 19.11. 2013 №1/11-17679.

- Курс за вибором «Основи християнської етики» 7-11. *Збірник навчальних програм курсів за вибором для учнів 10-11 класів суспільно-гуманітарного напрямку. ч1.Київ, 2010.*

2. Факультативні курси організовані для розширення і поглиблення змісту предметів та допрофільної підготовки учнів, сприяння становленню активної позиції молоді щодо реалізації ідеалів і цінностей розвитку демократичного суспільства в Україні, Європі, світі. На вивчення факультативних курсів години розподілені таким чином:

- Біологія і комп'ютер (9 клас). *Збірник навчальних програм курсів за вибором та факультативів з біології для допрофільної підготовки та профільного навчання, рекомендованих для використання в загальноосвітніх навчальних закладах. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2012. – 288с. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист №1/11-5142 від 21.10. 2008р.).*
- Креслення (9 клас) .Креслення. *Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. Лист Міністерства освіти і науки України від 19.11. 2013 №1/11-17679.*
- Християнська етика (9 клас). Курс за вибором «Основи християнської етики» 7-11. *Збірник навчальних програм курсів за вибором для учнів 10-11 класів суспільно-гуманітарного напрямку. ч1.Київ, 2010.*

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем. П'ятиденний режим роботи навчального закладу визначається на основі нормативно-правових актів та за погодженням з територіальними установами державної санітарно-епідеміологічної служби, відповідно до наказу МОЗ України від 22.09.2020 №2205 «Про затвердження санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 № 1111/35394.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державних стандартах, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Компетентність	Уміння
Вільневолодіння державною мовою	ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.
Здатність спілкуватися рідною мовою (у разі відмінності від державної)	здійснювати усну й письмову комунікацію (говоріння, слухання, читання, письмо) на основі знання функцій мови, ресурсів (словника, граматики) і норм рідної мови, особливостей стилів і жанрів мовлення отримувати й опрацьовувати інформацію з різноманітних (звукових/аудіальних, друкованих, цифрових) джерел і критично її осмислювати та використовувати в усній та письмовій взаємодії для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей відповідально використовувати мовні засоби для досягнення

	<p>особистих і суспільних цілей в різних життєвих ситуаціях (навчальних, професійних тощо), творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та на досвід комунікації державною мовою</p> <p>Здатність спілкуватися іноземними мовами ситуативно прийнятно та ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати й обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди й переконання в усній та письмовій формах (слухання, говоріння, читання, письмо) в різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних, професійних, громадських тощо), спираючись на знання лексики й граматики відповідної мови, її норм, соціокультурної специфіки, особливостей міжкультурної комунікації та на досвід комунікації державною мовою</p>
Математична компетентність	розвивати й застосовувати математичне мислення для: розв'язання широкого спектру проблем у повсякденному житті моделювання процесів і ситуацій із застосуванням математичного апарату усвідомлення ролі математичних знань і вмінь в особистому й суспільному житті людини
Компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій	застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для: пояснення світу природи, визначення питань і формулювання висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, спричинених людською діяльністю, і відповідальність особи як громадянина за наслідки цієї діяльності
Інноваційність	реагувати на зміни та долати труднощі, бути відкритим до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, заклад освіти, громада тощо), визначати й ставити перед собою цілі, мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб займатися навчанням упродовж усього життя та досягати успіхів у ньому
Екологічна компетентність	усвідомлення екологічних основ природокористування дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів розуміння контексту і взаємозв'язку господарської людської діяльності і важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства
Навчання впродовж життя	Інформаційно-комунікаційна компетентність впевнене, критичне й відповідальне використання цифрових технологій для розвитку й спілкування здатність безпечно та етично застосовувати засоби інформаційно-комунікаційної компетентності в навчанні та інших життєвих ситуаціях
Навчання впродовж життя	визначати власні потреби у плані розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, пошуку можливостей для навчання й розвитку спроможність вчитися й працювати як у колективі, так і самостійно, організувати своє навчання, оцінювати його й ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки, коли вона потрібна
Громадянські та соціальні компетентності	пов'язані з ідеями демократії, моралі, справедливості, рівності, свободи, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають: спроможність діяти як відповідальний громадянин та брати повноцінну участь у громадському й суспільному житті, зокрема школи та класу, спираючись на розуміння духовно-моральних, соціальних, економічних і політичних понять і сталого розвитку, критичне оцінювання основних подій національної, європейської та світової історії, а також повагу до прав людини й верховенства права, поцінування культурного розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України; виявлення поваги до інших та толерантності, уміння конструктивно співпрацювати, співчувати та діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації; дбайливе ставлення до особистого, соціального й фізичного добробуту та здоров'я; дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки й спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах та

	базуються на загальноприйнятих моральних цінностях; спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності
Культурна компетентність	стійкий інтерес до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу шанобливе ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин України, інших країн і народів здатність розуміти й шанувати творчі способи вираження та передачі ідей і смислів в різних культурах через різні види мистецтва й інші культурні форми прагнення до розвитку й вираження власних ідей, почуттів засобами культури й мистецтва
Підприємливість і фінансова грамотність	ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, перетворюючи їх на цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою, уміння розв'язувати проблеми, готовність брати відповідальність за власні рішення, здатність працювати в команді заради планування та здійснення проєктів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність

Перелік освітніх галузей

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Для 5-7-х класів

- мовно-літературна;
- математична;
- природнича;
- соціальна і здоров'язбережувальна;
- громадянська історична;
- технологічна;
- інформатична;
- мистецька;
- фізична культура

для 8-9-х класів

- мови і літератури;
- суспільствознавство;
- мистецтво;
- математика;
- природознавство;
- технології;
- здоров'я і фізична культура.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних модельних навчальних та типових навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки знавчання модних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та

практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Опис інструментарію оцінювання

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану та вибіркового освітнього компонента.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом ДПА.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України. Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання та державна

Підсумкова атестація.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до вимог навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

- усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- письмової, у тому числі графічної (шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами);
- цифрової (шляхом тестування в електронному форматі);
- практичної (виконання різних видів експериментальних досліджень та

навчальних проєктів, виготовлення виробів роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами).

У рамках академічної свободи педагогічні працівники здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети

Система внутрішнього забезпечення

якості освіти складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності викладання в закладі - повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності – Державний стандарт, навчальні програми, підручники, які мають гриф МОН;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності – учні ліцею навчаються за класною системою.
- якість проведення навчальних занять – за якісне і вчасне проведення навчальних занять учителі несуть персональну відповідальність;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) проводиться згідно вимог навчальних програм та обліковується у класному журналі.

За організацію системи внутрішнього забезпечення якості освіти відповідають: в ліцеї - заступник директора з навчально-виховної роботи Бойчук М.О.

Освітня програма закладу базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), ви значених Державними стандартами.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальні плани

**Навчальний план для учнів 5–9 класів
Ковалівського ліцеюна 2024-2025н.р.**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		5	6	7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	4	4	3	2	2
	Українська література	2	2	2	2	2
	Перша іноземна мова	3	3	3	2	2
	Друга іноземна мова	2	2	2	2	2
	Зарубіжна література	1	1	1	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1	2	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	-		1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	-	1	-	-	-
	Образотворче мистецтво	-	1	-	-	-
	Мистецтво	2	-	2	1	1
Математика	Математика	5	5	-	-	-
	Алгебра	-	-	3	2	2
	Геометрія	-	-	2	2	2
Природо-знавство	Пізнаємо природу	2	2	-	-	-
	Біологія	-	-	2	2	2
	Географія	-	2	2	2	1,5
	Фізика	-	-	2	2	3
	Хімія	-	-	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	2	2	1	1	1
	Інформатика	1,5	1,5	1,5	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я				1	1
	Здоров'я, безпека та добробут	1	1	1		
	Фізична культура**	3	3	3	3	3
Разом		26+3	29+3	29+3	29,5+3	30,5+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2	2	1	3,5	2
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		28+3	31+3	32+3	33+3	33+3

* Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Перелік навчальних програм (II ступінь)

Інваріантна складова

№ п/п	Підручник, за якими навчається 5 клас (назва і автор)	Навчальна програма (автор)
1.	Англійська мова Авт. Пахомова Т.Г.	Навчальна програма «Англійська мова 5 клас» для закладів загальної середньої освіти Авт. Редько В.Г. та інші
2.	Вступ до історії України та громадянської освіти Авт. Щупак І.Я., Бурлака О.В., Піскарьова І.О.	Навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти 5 клас» Авт. Бурлака О.В. та інші
3.	Зарубіжна література Авт. Мілянська Н.Р.	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» Авт. Ніколенко О. та інші
4.	Здоров'я, безпека та добробут Авт. Тагліна О.В.	Навчальна програма 5 клас «Здоров'я, безпека та добробут» Авт. Шиян О. та інші
5.	Інформатика Авт. Трищук І.В.	Навчальна програма «Інформатика 5-6 класи» Авт. Пасічник О.В. та інші
6.	Математика Авт. Істер О.С.	Навчальна програма для 5 класу «Математика» Авт. Істер О.С. та інші
7.	Мистецтво Авт. Масол Л.М.	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 клас» Інтегрований курс Авт. Масол Л.М. та інші
8.	Німецька мова Авт. Сотникова С.І., Гоголева Г.В.	Навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» Авт. Редько В.Г. та інші
9.	Пізнаємо природу Авт. Коршевилюк Т.В., Ярошенко О.Г.	Навчальна програма з інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» для 5 класу Авт. Коршевилюк Т.В. та інші
10.	Українська література Авт. Качак Т.Б., Тебешевська О.С.	Модельна навчальна програма «Українська література 5-6 класи» Авт. Яценко Т.О. та інші
11.	Українська мова Авт. Семенов О.М., Дятленко Т.І., Білясник М.Д., Волницька В.В.	Модельна навчальна програма «Українська мова 5-6 класи» Авт. Голуб Н.Б. та інші
№ п/п	Підручник, за якими навчається 6 клас (назва і автор)	Навчальна програма (автор)
1.	Англійська мова Авт. Пахомова Т.Г.	Навчальна програма «Англійська мова 5 клас» для закладів загальної середньої освіти Авт. Редько В.Г. та інші
2.	Історія України. Всесвітня історія Авт. Щупак І.Я., Бурлака О.В. та інші	Навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти 5 клас» Авт. Бурлака О.В. та інші
3.	Зарубіжна література Авт. Мілянська Н.Р.	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» Авт. Ніколенко О. та інші
4.	Здоров'я, безпека та добробут Авт. Воронцова Т.В., Пономаренко В.П. та інші	Навчальна програма 5 клас «Здоров'я, безпека та добробут» Авт. Шиян О. та інші
5.	Інформатика Авт. Трищук І.В.	Навчальна програма «Інформатика 5-6 класи» Авт. Пасічник О.В. та інші
6.	Математика Авт. Істер О.С.	Навчальна програма для 5 класу «Математика» Авт. Істер О.С. та інші
7.	Мистецтво Авт. Кізілова Г.О., Гринишина Л.М.	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 клас» Інтегрований курс Авт. Масол Л.М. та інші
8.	Німецька мова Авт. Сотникова С.І., Гоголева Г.В.	Навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» Авт. Редько В.Г. та інші
9.	Пізнаємо природу Авт. Гільберг Т.Г., Балан П.Г., Крячко І.П. та інші	Навчальна програма з інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» для 5 класу Авт. Коршевилюк Т.В. та інші
10.	Географія Авт. Запотоцький С.П., Зінкевич М.В. та інші	Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для ЗЗСО Авт. Запотоцький С.П. та ін.
11.	Технології Авт. Ходзицька І.Ю., Горобець О.В. та інші	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти Авт. Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.
12.	Українська література Авт. Яценко Т.О., Пахаренко В.І. та інші	Модельна навчальна програма «Українська література 5-6 класи» Авт. Яценко Т.О. та інші
13.	Українська мова Авт. Семенов О.М., Дятленко Т.І., Білясник М.Д., Волницька В.В.	Модельна навчальна програма «Українська мова 5-6 класи» Авт. Голуб Н.Б. та інші

№з/п	Предмет	Клас	Назва навчальної програми
1.	Українська мова	8-9	Програма 5-9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. -К. Видавничий дім «Освіта», 2013 (зі змінами, затверджені наказом МОН України від 07.06.2017 №804
2.	Українська література	8-9	Програма 5-9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. -К. Видавничий дім «Освіта», 2013 (зі змінами затверджені наказом МОН України від 07.06.2017 №804
3.	Іноземні мови:	8-9	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5 – 9 класи. Англійська мова. Німецька мова. Французька мова. (затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
4.	Зарубіжна література	8-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 5–9 класи (2012 р. зі змінами 2015-2017 рр.) Авторський колектив: Л. П. Юлдашева, І.О.Смірнова та інші
5.	Історія України	8-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 класи» (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804) Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України для 5-9 та 10-11 класів зі змінами (наказ МОН України №236 від 21.02.2019р.)
6.	Всесвітня історія	8-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 класи» (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804)
7.	Правознавство	9	Навчальна програма з основ правознавства для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Ремех. Т.О., Муза О.В., Євтушенко Р.І., Сутковий В.Л., Зорнік Т.Є., Лоха Л.О., Силенко В.В.) (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804)
8.	Біологія	8-9	Навчальна програма 6– 9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
9.	Географія	8-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Авторський колектив І. М. Вітенко, Л.М.Булава та інші. (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
10.	Фізика	8-9	Навчальна програма 7– 9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
11.	Хімія	8-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804.
12.	Інформатика	8-9	Навчальна програма 5 – 9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
13.	Інформатика	9	Програма курсу «Інформатика» для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів Згідно з навчальною програмою, затвердженою наказом МОН молоді спорту України від 06.06.2012 р. № 664 (з урахуванням змін, затверджених наказом МОН України від 29.05.2015 № 585
14.	Математика	8-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5–9 класи» (колектив авторів) Наказ МОН від 07 червня 2017 року № 804
15.	Мистецтво	8-9	Тематична структура програми інтегрованого курсу «Мистецтво» (8–9 класи) (затверджена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804)
16.	Трудове навчання	8-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (затверджена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804)
17.	Основи здоров'я	8-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2012 оновлена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804
18.	Фізична культура	8-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 5-9 класи» (авт. колектив: М.В.Тимчик та ін.) (затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407)
19.	Основи християнської етики	8-9	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. «Основи християнської етики» (лист МОН України від 16.07.2015 р. № 1/11-10027

2.3. Освітні програми III ступеня

III ступінь – третій рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом профільної середньої освіти.

Освітня програма III ступеня розроблена на виконання законів України

«Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 року №408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464, «Навчальний план для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти»).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором та індивідуальних занять, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчальних планів;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, вказаних в навчальному плані;
- пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);
- форми організації освітнього процесу та інструментів системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Перелік освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мови і літератури;
- суспільствознавство;
- мистецтво;
- математика;
- природознавство;
- технології;
- здоров'я і фізична культура.

Навчальні плани III ступеня передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову, що є шкільним компонентом і задовольняє освітні потреби учнів та їх батьків.

Повноцінність базової та повної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності відповідає профілю, маємо високого рівня вчителя української мови;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності відповідає державним програмам, затвердженим МОН України;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) плануємо відповідно до графіка внутрішнього контролю.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності планується через систему роботи методичних об'єднань, педагогічних рад та психолого-педагогічних семінарів;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення через накази по ліцею, в яких визначаємо як позитивні, так і негативні сторони і плануємо заходи корекції;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти запланований у планах роботи психолога;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників через систему післядипломної освіти педагогів, веб-платформи.

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЛІЦЕЮ

Загальні очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Очікувані результати
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил.</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами</p>

		<p>навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації.</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у докільці; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях.</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задач; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів.</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати, використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей</p>

		інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ошадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ошадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.

Виокремлюються в навчальних програмах такі наскрізні лінії ключових компетентностей:

- «Екологічна безпека й сталий розвиток»,
- «Громадянська відповідальність»,
- «Здоров'я і безпека»,
- «Підприємливість і фінансова грамотність».

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими над предметними темами, які допомагають

формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст - бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- урок формування компетентностей;
- урок розвитку компетентностей;
- урок перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- урок корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

МОДЕЛЬ ВИПУСКНИКА

Випускник – це:

- цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;
- патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення;
- інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя.

Сучасний світ складний. Дитині недостатньо дати лише знання. Ще необхідно навчитися користуватися ними. Знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними установками учня, формують його життєві компетентності, необхідні для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці.

Ключові компетентності – це ті якості, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити життєвий успіх молоді у суспільстві знань.

До ключових компетентностей належать:

- вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

- математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

- інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, заклад освіти, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

- екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

- інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

- навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової

інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і закладу освіти, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

- культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

- підприємливість та фінансова грамотність, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Усі перелічені компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набуватимуть послідовно, поступово під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:

- уміння читати і розуміти прочитане;
- уміння висловлювати думку усно і письмово;
- критичне мислення;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- ініціативність;
- творчість;
- уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення;
- уміння конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект;
- здатність до співпраці в команді.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЙОГО ОБґРУНТУВАННЯ

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін (10-11 класи).

Робочий навчальний план для учнів 10, 11 класів складено на основі Типового навчального плану початкової школи з українською мовою навчання, затвердженого наказом Міністерством освіти і науки України від 28.11.2019 року №1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (додаток 4 таблиця 2 до Типової освітньої програми. Навчальний план для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти).

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10 класу – 1330 годин/навчальний рік, для 11 класу – 1330 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані III ступеня - **додаток № 3**.

Інваріантна складова робочого навчального плану забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану і становить **59 годин**. З них **6 години** відведено для проведення уроків фізичної культури, які не входять до гранично допустимого навантаження на учня.

Варіативна складова робочого навчального плану 10, 11 класів становить **15 годин**. Введено курси освітнього спрямування для підготовки учнів до ЗНО.

Варіативна складова побудована за двома розділами:

I. Додатковий час на вивчення таких предметів: *математика, українська мова, захист України, трудове навчання.*

II. Курс за вибором *християнська етика, мистецтво, формування здорового способу життя на засадах розвитку життєвих цінностей* (10, 11 класи).

- «Основи християнської етики» 7-11. *Збірник навчальних програм курсів за вибором для учнів 10-11 класів суспільно-гуманітарного напрямку. ч1.Київ, 2010.*

III. Факультативні курси

Для розширення знань учнів зкреслення вводяться факультативи:

- Креслення. *Рекомендовано Міністерством освіти і науки України.*

Лист Міністерства освіти і науки України від 19.11. 2013 №1/11-17679.

**Навчальний план для учнів 10, 11 класів
Ковалівського ліцею на 2024-2025н.р.**

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10	11
Базові предмети¹	27 (29)	26 (28)
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова ²	2	2
Мова і література корінного народу, національної меншини ³	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	0
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура ⁴	3	3
Захист України	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)	3	3
Додаткові години¹ на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8 (6)	9 (7)
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	38

¹ У дужках подано кількість годин для закладів освіти з навчанням мовою корінного народу, національної меншини.

² За наявності належних умов заклад освіти може збільшувати кількість годин на вивчення іноземної мови, використовуючи додаткові години.

³ Мова і література корінного народу, національної меншини входить до базових предметів лише для закладів освіти з навчанням мовою, корінного народу, національної меншини. В інших закладах освіти цей предмет може обиратися за потреби самим учнем за рахунок додаткових годин.

⁴ Години фізичної культури не входять до гранично допустимого тижневого навантаження на учня.

Перелік навчальних програм ліцею (III ступінь)

Інваріантна складова

№п/п	Предмет	Клас	Назва навчальної програми
1.	Українська мова (стандарт)	10-11	Навчальна програма з української мови (рівень стандарту) для 10-11 класів загальноосвітніх шкіл (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
2.	Українська література (стандарт)	10-11	Навчальна програма з української літератури (рівень стандарту) для 10-11 класів загальноосвітніх шкіл (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
3.	Німецька мова (стандарт)	10-11	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класи. Іноземна мова. Рівень стандарту (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
4.	Зарубіжна література (стандарт)	10-11	Програма для 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. Авторський колектив програми: Л. П. Юлдашева та інші. (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
5.	Історія (стандарт)	10-11	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України для 10-11 класів». Рівень стандарту (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.) Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Всесвітня історія для 10-11 класів». Рівень стандарту (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.) Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України для 5-9 та 10-11 класів зі змінами (наказ МОН України №236 від 21.02.2019р.)
6.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	10	Навчальна програма інтегрованого курсу для 10 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту. Авторський колектив: Тамара Бакка та ін. (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
7.	Математика (стандарт)	10	Навчальна програма з математики (Алгебра і початки аналізу та геометрія) для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
8.	Біологія та екологія	10-11	Біологія і екологія. 10-11 класи (рівень стандарту). Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. (Наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
9.	Географія	10-11	Географія. 10-11 клас. Рівень стандарту (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
10.	Фізика. Астрономія	10-11	Навчальна програма «Фізика і астрономія 10-11» (рівень стандарту), авторського колективу Національної академії педагогічних наук під керівництвом Ляшенка О.І. (Наказ МОН України № 1539 від 24.11.2017р.)
11.	Хімія	10-11	Хімія. 10-11 класи (рівень стандарту). Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (колектив авторів) (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
12.	Інформатика	10-11	Навчальна програма «Інформатика (рівень стандарту). 10-11 класи») (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
13.	Технології	10-11	Навчальна програма «Технології. 10-11 класи (рівень стандарту)» (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
14.	Фізична культура (стандарт)	10	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 10-11 класи» (авт. колектив: М.В.Тимчик та ін.) (затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407)
15.	Захист України (рівень стандарт)	10	Навчальна програма «Захист Вітчизни» для навчальних закладів системи загальної середньої освіти (рівень стандарту). (Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407)

Старша дошкільна група

Старша дошкільна група Ковалівського ліцею працює за освітньою програмою «Впевнений старт».

1. Програма «Впевнений старт» розроблена відповідно до вимог Базового компоненту дошкільної освіти як державного освітнього стандарту.

2. Програма дає можливість та забезпечує:

- створення фундаменту успішності дитини в умовах Нової української школи;
- радісне навчання дошкільників без шаблонів та стереотипів;
- пріоритет партнерства всіх учасників освітнього процесу в різних видах діяльності;
- максимальна активність дитини під час проживання кожного дня дошкільного року.

3. Мотиви педагогічної діяльності:

- необхідність відповідати запитам сьогодення;
- кроки в напрямку самовдосконалення;
- почуття відповідальності за свою діяльність;
- прагнення відмовитися від шаблонних форм і методів роботи;
- бажання творчо будувати освітній процес.

4. У чому полягає перспектива?

- Не навчати, а спрямовувати навчання;
- Не виховувати, а керувати процесом виховання;
- Партнерська взаємодія всіх учасників освітнього процесу;
- Викладання без штампів, стереотипів та одноманітності.

5. Метою програми є збагачення досвіду взаємодії дитини старшого дошкільного віку з соціальним та природним оточенням через організацію дитячих видів діяльності, які формують відповідні життєві компетентності та якості психологічної зрілості.

6. Програма «Впевнений старт» рекомендована МОН України (Лист № 1/11-7684 від 01.08.2017):

- передбачає свободу професійної діяльності вихователя
- реалізує діяльнісний підхід
- надає широкі можливості для активізації співпраці з батьками
- має повний комплект навчально-методичного забезпечення, портал VSTART.COM.UA

7. Провідними для дітей старшого дошкільного віку залишається комунікативна (спілкування з дорослими та однолітками), здоров'язберігальна, пізнавально-дослідницька, мовленнєва, ігрова, художньо-естетична, господарсько-побутова (трудова) діяльність.

Очікувані результати виховання старшої дошкільної групи Ковалівського ліцею за програмою «Впевнений старт» включають формування у дітей важливих соціальних, емоційних і когнітивних навичок, які стануть основою для їхнього подальшого навчання в початковій школі.

1. Соціальні навички та міжособистісна взаємодія:

- **Позитивні взаємини з ровесниками:** Вихованці навчаться ефективно взаємодіяти з однолітками, що включає вміння співпрацювати, ділитися, допомагати один одному та вирішувати конфлікти мирним шляхом. У групі формуватиметься атмосфера підтримки та взаємоповаги, що сприятиме розвитку довіри та дружніх стосунків серед дітей.
- **Колективна діяльність:** Діти оволодіють навичками спільної діяльності через участь у командних іграх та проєктах. Вони навчаться розподіляти ролі, підтримувати ініціативи інших, а також враховувати думку всіх учасників. Особливу увагу приділяється вмінню працювати в команді, що включає в себе і вміння ставити перед собою спільні цілі та досягати їх спільними зусиллями.
- **Розвиток комунікативних навичок:** Діти навчаться вести конструктивні діалоги, задавати запитання, уточнювати інформацію, а також коректно виражати незгоду, що сприятиме формуванню культури спілкування.

2. Емоційний розвиток та емоційна грамотність:

- **Розуміння та вираження емоцій:** Діти набудуть здатності розпізнавати і розуміти власні емоції та емоції інших, що є важливим кроком до емоційної зрілості. Вони вчаться адекватно виражати свої почуття, використовувати слова для опису емоційного стану та керувати своїми емоційними реакціями.
- **Емпатія та співпереживання:** Програма передбачає розвиток емпатії у дітей, що означає здатність відчувати і зрозуміти емоційний стан іншої людини. Це сприяє формуванню доброзичливості, толерантності та готовності підтримати товариша у важку хвилину.
- **Розвиток стійкості та самоконтролю:** Діти вчаться справлятися з негативними емоціями, такими як гнів, страх чи розчарування, шляхом розвитку навичок саморегуляції. Це включає в себе вміння заспокоюватися, знаходити раціональні рішення в складних ситуаціях та зберігати позитивне ставлення навіть у складних обставинах.

3. Когнітивні навички та пізнавальна активність:

- **Здатність до самостійного мислення:** Це включає в себе розвиток логічного мислення, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, класифікувати об'єкти та події за різними ознаками.
- **Пізнавальний інтерес і допитливість:** У дітей буде розвиватися природний інтерес до навколишнього світу, а також здатність ставити запитання та шукати на них відповіді. Це сприяє формуванню дослідницьких навичок, які важливі для подальшого успішного навчання. Діти зможуть активно включатися в навчальний процес, використовуючи методи дослідження, спостереження та експериментування.
- **Розвиток пам'яті, уваги і мислення:** Завдяки різноманітним завданням і вправам, діти будуть розвивати свою короточасну і довготривалу пам'ять, а також здатність зосереджувати увагу на виконанні конкретних завдань. Це включає в себе розвиток уважності, здатності до концентрації та послідовного виконання завдань.

4. Творчі здібності та художньо-естетичний розвиток:

- **Розвиток творчого мислення:** Програма стимулює уяву і креативність дітей через участь у різних видах художньої діяльності, таких як малювання, ліплення тощо. Це дозволяє дітям вільно виражати себе, свої думки та почуття через творчі засоби.
- **Естетичне виховання:** Діти навчаться цінувати красу в навколишньому світі, відчувати і розуміти мистецтво, що сприятиме їхньому естетичному розвитку. Це включає в себе розвиток естетичних почуттів і смаків, здатність до емоційного відгуку на твори мистецтва та природу.

5. Морально-етичний розвиток:

- **Формування цінностей та моральних орієнтирів:** Діти вчаться розрізняти добро і зло, оцінювати свої вчинки та вчинки інших з точки зору моральних норм.
- **Відповідальність та самостійність:** Діти оволодіють навичками відповідального ставлення до своїх обов'язків, що включає в себе вміння приймати рішення і нести за них відповідальність. Це також сприяє розвитку самостійності у виконанні повсякденних завдань та вміння дбати про себе і про інших.

Таким чином, програма «Впевнений старт» забезпечує всебічний розвиток особистості дитини, готує її до успішної інтеграції в шкільне середовище та сприяє формуванню тих якостей, які будуть необхідні для подальшого життя і навчання.

	Розклад занять старшої дошкільної групи	
Понеділок	1.Мовленнєва діяльність. 2.Пізнавально-дослідницька діяльність. Досліди і експерименти. 3.Здоров'язберігальна, рухова діяльність.	9.00-9.25 10.00-10.25 11.00-11.25
Вівторок	1.Художньо-продуктивна діяльність. 2. Пізнавально-дослідницька діяльність: елементарні математичні уявлення 3. Пізнавально-дослідницька діяльність .	9.00-9.25 10.00-10.25 11.00-11.25
Середа	1.Мовленнєва діяльність: грамота. 2.Художньо-естетична діяльність (малювання/ліплення/аплікація) 3. Пізнавально-дослідницька діяльність.	9.00-9.25 10.00-10.25 11.00-11.25
Четвер	1.Художньо-продуктивна діяльність. 2.Пізнавально-дослідницька діяльність: елементарні математичні уявлення. 3.Мовленнєва діяльність: грамота.	9.00-9.25 10.00-10.25 11.00-11.25
П'ятниця	1. Здоров'язберігальна, рухова діяльність. 2. Мовленнєва діяльність: розвиток мовлення. 3. Художньо-естетична діяльність: Художня література.	9.00-9.25 10.00-10.25 11.00-11.25